

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi kahdella vuodella. Samalla ehdotetaan naudanlihan tuotannon ja siipikarjanlihan tuotannon väliaikaiset luparajoitukset poistettavaksi.

Lisäksi kotieläintuotannon lupajärjestelmää ehdotetaan joustavoitettavaksi sallimalla lupien yhdistäminen ostettaessa toinen maatila kokonaisuudessaan taikka kotieläinrakennus ja pääosa maatilana pelloista sekä mahdollistamalla

viljelijöiden välinen yhteistoiminta tuotantolupien ja tuotanto-oikeuksien käytössä. Lupajärjestelmää ehdotetaan muutoinkin kevennettäväksi poistamalla työnkäyttöä koskevat edellytykset ja väljentämällä maatilalla asumista koskevia vaatimuksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen. Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Kotieläintuotannon kehitys

Sianlihan ja naudanlihan tuotanto on supistunut vuoden 1990 jälkeen. Myös kananmunien tuotanto on supistunut, mutta kuluvana vuonna kananmunien tuotannon arvioidaan lievästi kasvavan viime vuoteen verrattuna.

Naudanlihan kulutus supistui erityisesti vuonna 1992 ja sama kehitys on jatkunut vuoden 1993 alkupuolella. Tuotannon väheneminen ei siten ole supistanut mainittavasti ylijäämiä. Sianlihan kulutus on supistunut hitaammin. Kuitenkin ylijäämät ovat senkin osalta huomattava rasite sekä maataloustuottajille että valtiolle.

Kananmunien tuotannon väheneminen on vähentänyt vastaavasti ylijäämiä. Markkinatilannetta on heikentänyt viennin vaikeutuminen ja heikko vientihinta. Kananmunien tuotannon lievä kasvu vuonna 1993 aiheutuu pääasiassa

vähentämissopimusten päättymisestä. Tämän arvioidaan lisäävän hieman ylijäämiä vuoteen 1992 verrattuna.

Siipikarjanlihan kulutus on kasvanut vuoteen 1993 saakka. Tuotanto on sopeutunut tuottajien ja teurastamojen välisen sopimustoiminnan avulla kulutuksen muutoksiin.

Tuotannon ja kulutuksen kehityksestä tehtyjen arvioiden mukaan kananmunien tuotanto ylittäisi kotimaan kulutuksen 14 miljoonalla kilolla vuonna 1994. Sianlihan tuotannon ylijäämä olisi noin 10 miljoonaa kiloa ja naudanlihan ylijäämä noin 12 miljoonaa kiloa. Vuonna 1995 ylijäämät supistuisivat, mutta tuotanto ylittäisi edelleen selvästi kotimaisen kulutuksen. Nämä arviot on tehty olettaen, että lupajärjestelmään ei tehdä tuotannon määrää lisääviä muutoksia.

1.2. Yrityskoko

Kotieläintuotannon ohjaamisjärjestelmän ta-

voitteena on kotieläinyritysten koon kehittäminen ja tuotannon ohjaaminen tuotanto- ja markkinatilanteen vaatimukset huomioon otta- valla tavalla ja siten, että tuotanto perustuu perheviljelmätyyppiseen maatilatalouteen.

Kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain (1305/90) 5 §:ssä on asetettu kotieläinyri- tyksille kokorajat, joita suurempien yritysten perustamiseen tai laajentamiseen on saatava maaseutuelinkeinopiirin lupa. Lain 6 §:ssä on puolestaan säädetty niistä enimmäiskokorajois- ta, joita suuremmille yrityksille lupaa ei voida myöntää. Lupien myöntämistä on kuitenkin yleisesti rajoitettu siten, että lupaa kotieläinyri- tyksen perustamiseen tai laajentamiseen ei saa myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1994 kuin lähinnä sukupolvenvaihdostapauksissa yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laa- juudessa.

Yrityskokoa on säädelty laissa myös asetta- malla ehtoja tilalla asumisen ja tilan tuotan- toon kohdistuvan työpanoksen suhteen. Tällä on pyritty perheviljelmätyyppisen maatilatalou- den toimintaedellytysten turvaamiseen. Pää- sääntönä asumisen suhteen on, että viljelijän tulee asua maatilalla, jolla tuotantoa harjoite- taan, tai sen läheisyydessä. Työpanoksen suh- teen luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuotantoa hoidetaan pääasiassa yksityisen vil- jelijän tai hänen perheenjäsentensä työllä.

1.3. Lupien väliaikainen rajoittaminen

Lupien myöntämisen väliaikaisesta rajoitta- misesta on säädetty kotieläintuotannon ohjaa- misesta annetun lain 10 §:ssä. Sen mukaan luvan tuotannon aloittamiseen tai laajentami- seen saa maaseutuelinkeinopiiri myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1994 lähinnä sukupolven- vaihdostapauksissa sekä silloin kun yritys siir- tyä perinnön tai testamentin nojalla. Lisäksi lupa voidaan myöntää eräissä erikoistilanteissa kuten yrityksen kuolin- tai konkurssipesälle.

Edellä mainitun rajoituksen estämättä lupa voidaan myöntää enintään 60 nautaeläintä käsittävän tuotannon aloittamiseen, sellaisen tuotannon aloittamiseen, jossa on enintään 15 000 siipikarjaeläintä, sekä kananmunien tuottamiseen teuraskananpoikien tuottamista varten.

Lupien väliaikaisen rajoittamisen estämättä valtioneuvostolla on lain 11 §:n nojalla mahdol- lisuus päättää lupien myöntämisestä myös

muissa kuin 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa kotieläintuotannon kehitys ja vallitseva mark- kinatilanne huomioon ottaen. Valtioneuvoston päätöksen perusteella ei lupia ole kuitenkaan lain voimaantulon jälkeen myönnetty.

1.4. Lupien myöntäminen jatkamistilanteissa

Lupien myöntämistä koskevan väliaikaisen rajoituksen voimassa ollessa lupien myöntämi- nen jatkamistilanteissa on sallittu pääsääntöi- sesti vain sukupolvenvaihdosten yhteydessä tai niihin verrattavissa tilanteissa. Lupa tuotannon aloittamiseen ja laajentamiseen saadaan kuiten- kin myöntää erityisistä syistä muissakin jatka- mistilanteissa.

Lupien myöntämisen edellytyksistä jatkamis- tilanteissa on säädetty kotieläintuotannon oh- jaamisesta annetun lain 9 §:ssä. Mainitun sään- nöksen mukaan yrityskokoa, työpanosta, asu- mista ja rehunsaantia koskevista vaatimuksista voidaan poiketa, jos lupa myönnetään maati- lalla laillisesti harjoitetun kotieläintuotannon jatkamiseen vakiintuneessa laajuudessa yritys- toiminnan harjoittajan vaihduttua edellyttäen, että peltoalan vähäisyys tai merkittävä vähene- minen tai niihin rinnastettava muu syy ei ole esteenä luvan myöntämiselle. Työtä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain sukupolvenvaihdostapauksissa.

2. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

Sianlihan ja kananmunien tuotanto näyttää ylittävän lähivuosina edelleen kotimaan kulu- tuksen. Ylijäämistä aiheutuu huomattavia kus- tannuksia sekä valtiolle että maataloustuotta- jille. Tästä syystä lupajärjestelmää ehdotetaan jatkettavaksi näiden tuotannonalojen osalta pääosin nykyisessä muodossa kahden vuoden ajan.

Naudanlihan tuotannon väliaikaiset rajoi- tukset ehdotetaan poistettaviksi. Tuotannon määrä riippuu lypsylehmien ja vasikoiden mää- rästä, joten lupajärjestelmään tehtävällä lieven- nyksellä ei ole mainittavaa vaikutusta tuotan- non kokonaisuuteen. Ehdotettu muutos vai- kuttaisi niin, että peltoalasäännösten puitteissa voitaisiin muodostaa enintään 120 nautaeläi- men yksiköitä nykyisen enintään 60 eläimen sijasta. Emolehmiin perustuva naudanlihantuot-

tanto, jota voidaan kehittää maidontuotannosta erillään, ei kuulu voimassa olevan lupajärjestelmän piiriin.

Myös siipikarjanlihan tuotannossa väliaikaisesti lupien rajoitukset ehdotetaan poistettaviksi. Tämän tekisi mahdolliseksi 30 000 eläimen yksikön muodostamisen nykyisen enintään 15 000 eläimen sijasta. Muutoksen ei oleteta johtavan mainittaviin tuotantoyksiköiden laajennuksiin, koska siipikarjan lihan kysynnän kasvu on ainakin toistaiseksi pysähtynyt. Tuotantokustannusten alentaminen tuotantoa laajentamalla tulisi kuitenkin mahdolliseksi niissä tapauksissa, joissa siihen on tuotteiden menekin puolesta edellytyksiä.

Kotieläintuotannon lupajärjestelmän eräänä puutteena on, että lupien myöntämistä tuotannon jatkamistilanteissa on rajoitettu ja että lakiin ei sisälly lupien ja oikeuksien yhdistämistä koskevia säännöksiä tiettyjen erityistilanteiden varalle. Lupajärjestelmää olisi kehitettävä siihen suuntaan, että maatilojen tuotantoedellytysten parantamiseksi ja rakennekehityksen nopeuttamiseksi mainitunlaisia rajoituksia karsitaan. Tämän johdosta kotieläintuotannon ohjaamisesta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi luvan siirtämistä ja yhdistämistä koskevat säännökset. Näillä korvattaisiin nykyiset jatkamistapauksia koskevat säännökset ja samalla nykyinen lupien myöntämisen väliaikaista rajoitusta koskevat säännökset (10 §:n 1 momentti) jatkamistilanteissa kumottaisiin.

Kotieläinyritysten tuottavuutta ja kilpailuedellytyksiä tulisi parantaa myös mahdollistamalla yritysten yhteistoiminta niille myönnettujen lupien ja oikeuksien kokonaismäärän puitteissa. Lakiin ehdotetaankin otettavaksi niin sanottua tuotantorengasta koskevat säännökset, joiden nojalla maaseutuelinkeinopiiri voisi eräin edellytyksin myöntää kahdelle tai useammalle kotieläinyritykselle luvan harjoittaa tuotantoa näille yrityksille aikaisemmin myönnettujen lupien tai niillä olevien oikeuksien kokonaismäärän puitteissa. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa kotieläinyritysten tuottavuuden ja tehokkuuden lisääminen yritystasolla ilman tuotannon kokonaismäärän kasvua.

Nykyisen lupajärjestelmän eräänä heikkoute-

na on ollut lupien myöntämisen sitominen melko kaavamaisesti tilalla harjoitettavaan viljelijäperheen työpanokseen sekä nykyolosuhteisiin nähden liian tiukka vaatimus asua tilalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Tuotantomenetelmien kehittymisen myötä tämäntyyppiset rajoitukset soveltuvat huonosti ohjaamisjärjestelmän pohjaksi. Myös perheviljelmäkoon enimmäisrajan määrittäminen työpanoksella mitattuna on vaikeutunut. Mainitut seikat samoin kuin lupien myöntämisen rajaaminen käytännössä lähes yksinomaan sukupolvenvaihdostapauksiin on ollut omiaan estämään maatilatalouden ja sen rakenteen kehittymistä nykyistä tuottavampaan ja kilpailukykyisempään suuntaan. Ohjaamisjärjestelmää tulisikin joustavoittaa karsimalla ja eräiltä osin lieventämällä luvan myöntämisen edellytyksenä olevia ehtoja.

Edellä mainittuun viitaten lain 5 §:stä ehdotetaan poistettavaksi viljelijän työpanokselle asetettavat vaatimukset. Asumiselle ja tilan rehuomavaraisuudelle asetetut luvan myöntämisen edellytykset tulevat riittävästi turvaamaan perheviljelmätyyppisten maatilayritysten säilymisen myös vastaisuudessa. Asumista koskevaa vaatimusta tulisi kuitenkin lieventää siten, että vaatimuksena olisi asuminen kotieläinyrityksen sijaintipaikalla tai yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä siitä.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksen eräänä tarkoituksena on joustavoittaa lupajärjestelmää ja siten luoda edellytyksiä kotieläinyritysten tuottavuuden lisäämiselle. Esityksellä ei kuitenkaan ole olennaisia valtionaloudellisia vaikutuksia.

4. Esityksen valmistelu

Esitys liittyy vuonna 1993 tehtyyn maataloustuloratkaisuun ja perustuu maa- ja metsätalousministeriön asettaman kotieläinlupalain muuttamista selvittäneen työryhmän ehdotukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

6 §. *Yleiset edellytykset.* Kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi erityisistä syistä myöntää luvan jalostus-, koe- tai opetustoimintaan taikka maahantuotujen siitoseläimien kasvattamiseen tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä. Kyseinen säännös ehdotetaan lakiteknisistä syistä siirrettäväksi lain 6 §:n 3 momentiksi.

Käytännössä lupia on sanotun säännöksen perusteella myönnetty jalostus-, koe- tai opetustoimintaa taikka maahantuotujen siitoseläinten kasvattamista harjoittaville laitoksille. Kun on esiintynyt tarvetta myöntää lupia myös sanottua toimintaa harjoittaville yrityksille, esitetään säännöstä tältä osin täsmennettäväksi.

Säännöstä ehdotetaan sikataloutta harjoittavien tuotantorenkaiden toiminnan mahdollistamiseksi täydennettäväksi siten, että säännöksen perusteella maa- ja metsätalousministeriö voisi laissa säädettyjen muiden rajoitusten estämättä myöntää kotieläinluvan sikataloutta harjoittavalle tuotantorenkalle, jos tällaisen luvan myöntäminen on tuotantorenkain toiminnan aloittamisen kannalta pidettävä erityisen perusteltuna. Luvan myöntäminen voisi tulla yleensä kysymykseen vain silloin ja siinä määrin, kun tuotantorenkain aloittaminen ja sen toiminta ilman lisälupaa ei olisi käytännössä mahdollista. Lupia on tarkoitus myöntää porsastuotantoa harjoittaville tuotantorenkaille silloin, kun se on erityisen perusteltua yritys yhteistyön edistämiseksi.

7 §. *Asuminen.* Voimassa olevasta 7 §:stä ehdotetaan poistettavaksi työpanosta koskevat säännökset. Nykyistä asumista koskevia vaatimuksia ehdotetaan muutettaviksi niin, että lupa saadaan myöntää, jos viljelijä asuu kotieläinyrityksen sijaintipaikalla tai kotieläinyrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä siitä.

Yrityksen sijaintipaikalla tarkoitetaan maatalan talouskeskusta tai muuta sellaista aluetta, jossa yrityksen pääasiallinen toiminta tapahtuu. Milloin kysymys on kuolinpesästä tai luonnollisten henkilöiden muodostamasta yhtymästä, tulisi ainakin jonkun sen osakkaista täyttää asumisvaatimus. Tilapäinen poissaolo ei olisi esteenä luvan myöntämiselle. Pykälän 2

momentin mukaan asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua asumisvaatimuksesta ja siitä, milloin poissaolo sijaintipaikalta katsotaan tilapäiseksi.

Pääsääntönä asumisen suhteen on, että yrittäjä asuu kotieläinyrityksen sijaintipaikalla ja että asuminen sijaintipaikan ulkopuolella sallittaisiin vain poikkeustapauksissa. Asetuksella on tarkoitus säätää, että asumisetäisyyttä voidaan pitää yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisena, jos asuinpaikka sijaitsee enintään viiden kilometrin etäisyydellä maatalan talouskeskuksesta. Asumisetäisyys voisi olla tätä pidempi lähinnä silloin, kun kauempana asuminen on väliaikaista. Tarkoituksena on, että asumisetäisyyttä koskevat säännökset vastaavat soveltuvin osin maaseutuelinkeinolain (1295/90) säännöksiä.

9 §. *Luvan siirtäminen ja lupien yhdistäminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi luvan tai oikeuden siirtämistä koskeva säännös. Sen mukaan lupa tai, milloin kotieläintuotannon harjoittaminen perustuu olemassa olevaan oikeuteen, oikeus voitaisiin siirtää uudelle omistajalle tai haltijalle, joka ryhtyy jatkamaan tilalla harjoitettavaa kotieläintuotantoa.

Lupa voitaisiin ehdotuksen mukaan myöntää tilan uudelle omistajalle omistajan vaihtuessa voimassa olevan luvan tai oikeuden perusteella. Nykyisin lupa voidaan siirtää vain tilan tuotannon vakiintuneessa laajuudessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lupien ja oikeuksien yhdistämisestä silloin, kun kotieläinyrityksen harjoittaja on ostanut maatalan, jolle on myönnetty lupa tai jolla muutoin on oikeus harjoitettavaa kotieläintuotantoa. Lupien yhdistäminen voisi tulla kysymykseen myös silloin, kun on ostettu maatilalla olevat yhdistettävän kotieläintuotannon harjoittamiseen soveltuvat kotieläinrakennukset ja pääosa maatalan pelloista.

Vastaavasti voitaisiin yhdistää aviopuolisolle myönnettyt luvat. Milloin olisi kysymys muista kuin aviopuolisosta, edellytyksenä luvan myöntämiselle olisi, että yhdistämisen kohteena olevat maatilat muodostavat sellaisen maataloudellisen kokonaisuuden, jota voidaan hoitaa samasta talouskeskuksesta.

Pykälän 3 ja 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi lupien siirtämistä ja yhdistämistä koskevista edellytyksistä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavak-

si säännös, jonka mukaan kotieläinlupaa ei voida myöntää, jos maatilalla on voimassa maataloustuotannon vähentämissopimus tai maatalousyrittäjin eläkelaitokselle annettu sitoumus maataloustuotannosta luopumisesta. Lupaa ei myöskään saisi myöntää sille ajalle, jolta maataloustuotannon vähentämissopimukseen perustuvaa korvausta on maksamatta takaisin valtiolle. Tämä merkitsee sitä, että palkkio tulisi maksaa takaisin valtiolle silloin, kun se on määrätty takaisin maksettavaksi. Muussa tapauksessa kotieläinlupaa ei voitaisi myöntää ennen kuin aika, jolta sopimuspalkkiota on maksamatta takaisin valtiolle, on kulunut umpeen.

9 a §. *Tuotantorengas muodostaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kahden tai useamman kotieläinyrityksen oikeudesta harjoittaa tuotantoa näille yrityksille myönnettyjen lupien tai niillä olevien oikeuksien kokonaisuudessaan puitteissa. Säännös antaisi mahdollisuuden perustaa näiden yritysten yhteenliittymän muodostava tuotantorengas, jonka tarkempi sisältö ja oikeudellinen muoto olisi yritysten välinen sopimusasia. Luvan kotieläintuotannon harjoittamiseen tuotantorengasalle myöntäisi asianomainen maaseutuelinkeinopiiri. Edellytyksenä luvan myöntämiseen olisi, että tuotantoa voidaan hoitaa yhtenä kokonaisuutena joko yhdestä tai useammasta kysymyksessä olevaan tuotantorengaseseen kuuluvasta talouskeskuksesta. Lupa voitaisiin myöntää enintään vakiintunutta tuotantotasoa vastaavassa laajuudessa. Tarkemmat säännökset luvan myöntämisen edellytyksistä ja luvan voimassaololle asetettavista ehdoista annettaisiin asetuksella.

10 §. *Lupien myöntämisen väliaikainen rajoitus.* Lupien myöntämistä ehdotetaan rajoitettavaksi edelleen siten, että lupaa sikatalouden tai kanatalouden harjoittamiseen ei ennen 1 päivää tammikuuta 1996 saisi myöntää muissa kuin lain 9 ja 9 a §:n mukaisissa tapauksissa. Nykyiseen verrattuna tämä väljentyisi lupien myöntämiskäytäntöä siten, että lupa voitaisiin myöntää myös naudanlihan ja siipikarjanlihan tuotamisen aloittamiseen ja laajentamiseen lain

6 §:ssä säädettyihin enimmäiskokorajoihin saakka.

13 §. *Yhtiön ja osuuskunnan osuuksien muutokset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 7 §:n muuttamiseen liittyvät teknisluontoiset korjaukset, jotka aiheutuvat työn käyttöä koskevien vaatimusten poistamisesta.

16 §. *Luvan peruuttaminen.* Luvan peruuttamisesta päättäisi sama viranomainen, joka luvan myöntää. Lain 16 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tätä periaatetta vastaavat teknisluontoiset muutokset.

17 §. *Luvan raukeaminen.* Nykyisten säännösten mukaan lain nojalla myönnetty lupa raukeaa, jos luvan perusteella ei kolmen vuoden kuluessa sen myöntämisestä ole ryhdytty luvassa tarkoitettuun tuotantoon. Lupa ei kuitenkaan raukea, jos viivästyminen on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.

Kotieläintuotannon harjoittaminen edellyttää usein myös muiden kuin maaseutuelinkeinoviranomaisten myöntämää lupaa, jotta toiminta voidaan aloittaa. Näitä lupia koskevat ratkaisut saattavat esimerkiksi muutoksenhaun johdosta viipyä useitakin vuosia siitä, kun kotieläinlupa on myönnetty. Tämä ei saisi kuitenkaan johtaa kotieläintuotantoluvan raukeamiseen. Sen johdosta 17 §:n 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että lupa ei raukea, jos viivästyminen on johtunut luvan saajasta riippumattomasta syystä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lainmuutos edellyttää muutoksia myös voimassa olevaan kotieläintuotannon ohjaamisesta annettuun asetukseen (194/91).

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1994 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1305/90) 7, 9 ja 10 §, 13 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti sekä lisätään 6 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

6 §

Yleiset edellytykset

Maa- ja metsätalousministeriö voi erityisistä syistä myöntää luvan jalostus-, koe- tai opetus- toimintaa taikka maahantuotujen siitoseläinten kasvattamista harjoittavalle yritykselle tai laitokselle tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voi myöntää tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä 9 a §:ssä tarkoitettulle sikataloutta harjoittavalle tuotantorenkaille luvan laajemman kotieläintuotannon harjoittamiseen kuin mihin sillä muutoin olisi tämän lain mukaan oikeus, jos tällaisen luvan myöntämistä on tuotantorenkään toiminnan aloittamisen kannalta pidettävä erityisen perusteltuna.

7 §

Asuminen

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu lupa saadaan myöntää vain, jos viljelijä asuu kotieläinyrityksen sijaintipaikalla tai kotieläinyrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä siitä. Milloin kysymys on kuolinpesästä tai luonnollisten henkilöiden muodostamasta yhtymästä, tulee ainakin jonkun sen osakkaista täyttää sanottu asumisvaatimus. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä luvan myöntämiselle.

Asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua asumisvaatimuksesta ja siitä, milloin poissaolo sijaintipaikalta katsotaan tilapäiseksi.

9 §

Luvan siirtäminen ja lupien yhdistäminen

Milloin kotieläinyrityksen, jolla on lupa tai oikeus harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa, omistus- tai hallintaoikeus siir-

tyy uudelle omistajalle tai haltijalle, joka ryhtyy jatkamaan tilalla harjoitettavaa kotieläintuotantoa, voidaan tilalle myönnetty lupa tai olemassa oleva oikeus siirtää uudelle omistajalle tai haltijalle.

Milloin kotieläinyrityksen harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu lupa tai oikeus harjoittaa kotieläintuotantoa, on ostanut sellaisen maatilan taikka sellaisen maatilan kotieläinrakennuksen ja pääosan tilan pelloista, jolle on myönnetty tämän lain mukainen lupa tai jolla muutoin on oikeus harjoittaa kotieläintuotantoa, voidaan kysymyksessä oleville mautiloille myönnetty kotieläintuotannon harjoittamista koskevat luvat ja olemassa olevat oikeudet yhdistää myöntämällä uusi lupa. Vastavasti voidaan aviopuolisoille kotieläintuotannon harjoittamiseen myönnetty luvat ja heillä olevat oikeudet yhdistää yhdeksi luvaksi. Milloin on kysymys muista kuin aviopuolisoista, edellytyksenä yhdistämiselle on, että kotieläintuotanto muodostaa sellaisen kokonaisuuden, jota voidaan hoitaa samasta talouskeskuksesta.

Edellytyksenä 1 ja 2 momentin mukaiseen luvan ja oikeuden siirtämiseen tai niiden yhdistämiseen myöntämällä uusi lupa on, että tässä laissa luvan myöntämiselle säädetty edellytykset muutoin ovat olemassa. Edellytyksenä on myös, että maatilalla ei ole voimassa valtion kanssa tehtyä maataloustuotannon vähentämissopimusta tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle annettua maataloustuotannosta luopumissitoumusta. Lupaa ei voi myöskään myöntää tilalle sinä aikana, jolle kohdistuvaa sanotunlaiseen sopimukseen perustuvaa suoritettua palkkiota ei ole maksettu takaisin valtiolle.

Lupa ja oikeus voidaan siirtää tai ne voidaan yhdistää 6 §:n 2 momentissa säädetyn tuotannon enimmäiskokoa koskevien rajoitusten sekä 8 §:n 1—3 momentissa säädettyjen rehunsaantia koskevien vaatimusten estämättä, yhdistäminen kuitenkin enintään vakiintunutta tuotantoa vastaavassa laajuudessa. Lupa ja oikeus voidaan siirtää tai ne voidaan yhdistää myös edellä tarkoitettua tuotannon tasoa pienem-

mäksi, jos maatilan peltoala on vähäinen tai tilan peltoala on merkittävästi vähentynyt tai jos pienentämiseen on muu näihin rinnastettava erityinen syy.

9 a §

Tuotantorengas muodostaminen

Maaseutuelinkeinopiiri voi myöntää kahden tai useamman kotieläinyrityksen muodostamalle yhteenliittymälle, jonka kotieläintuotanto muodostaa yhden kokonaisuuden (tuotantorengas), luvan harjoittaa tuotantoa kysymyksessä oleville yrityksille myönnettyjen lupien ja niiden olemassa olevien oikeuksien enimmäismäärän puitteissa.

Tarkemmat säännökset tuotantorengasalle myönnettävän kotieläinluvan edellytyksistä ja luvan voimassaololle asetettavista ehdoista annetaan asetuksella.

10 §

Lupien myöntämisen väliaikainen rajoitus

Tässä laissa tarkoitetun luvan sikatalouden tai kanatalouden harjoittamiseen saa ennen 1 päivää tammikuuta 1996 myöntää vain 9 ja 9 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

13 §

Yhtiön ja osuuskunnan osakkuuksien muutos

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, myönnettävä, jos ainakin yksi osakkaista, yhtiömiehistä tai jäsenistä täyttää 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun asumisvaatimuksen sekä omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

muiden mainitulla tavoin asuvien henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen yhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmannelta yhtiöosuuskunnan tai osuuskunnan jäsenten määrästä.

16 §

Luvan peruuttaminen

Luvan peruuttaa maaseutuelinkeinopiiri. Edellä 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan peruuttaa kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

17 §

Luvan raukeaminen

Tämän lain nojalla myönnetty lupa raukeaa, jos luvan perusteella ei kolmen vuoden kuluessa sen myöntämisestä ole ryhdytty luvassa tarkoitettuun tuotantoon. Lupa ei kuitenkaan raukea, jos viivästyminen on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä tai jos se on johtunut luvan saajasta riippumattomasta syystä.

28 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991 ja se on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Ministeri Ole Norrback

Laki

kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1305/90) 7, 9 ja 10 §, 13 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti sekä *lisätään* 6 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Yleiset edellytykset

Maa- ja metsätalousministeriö voi erityisistä syistä myöntää luvan jalostus-, koe- tai opetus-toimintaa taikka maahantuotujen siitoseläinten kasvattamista harjoittavalle yritykselle tai laitokselle tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voi myöntää tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä 9 a §:ssä tarkoitettulle sikataloutta harjoittavalle tuotantorenkalle luvan laajemman kotieläintuotannon harjoittamiseen kuin mihin sillä muutoin olisi tämän lain mukaan oikeus, jos tällaisen luvan myöntämistä on tuotantorenkään toiminnan aloittamisen kannalta pidettävä erityisen perusteltuna.

7 §

Työ ja asuminen

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu lupa saadaan myöntää vain, jos:

1) tuotantoa hoidetaan pääasiassa yksityisen viljelijän tai hänen perheenjäsentensä työllä ja viljelijä asuu maatilalla, jolla tuotantoa harjoitetaan, tai sen läheisyydessä;

2) tuotantoa hoidetaan yksityisten viljelijöiden perustaman yhtymän osakkaiden ja heidän perheenjäsentensä työllä ja yrityksen toimipaikalla tai maatilan läheisyydessä asuu ainakin joku yhtymän osakkaista ja muut osakkaat asuvat niin lähellä yritystä, että he voivat osallistua työntekoon siinä; tai

3) tuotantoa hoidetaan kuolinpesän osak-

7 §

Asuminen

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu lupa saadaan myöntää vain, jos viljelijä asuu kotieläinyrityksen sijaintipaikalla tai kotieläinyrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä siitä. Milloin kysymys on kuolinpesästä tai luonnollisten henkilöiden muodostamasta yhtymästä, tulee ainakin jonkun sen osakkaista täyttää sanottu asumisvaatimus. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä luvan myöntämiselle.

Voimassa oleva laki

kaan ja hänen perheenjäsentensä työllä ja joku osakkaista asuu maatilalla, jolla tuotantoa harjoitetaan, tai sen läheisyydessä.

Asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin siitä, milloin viljelijän taikka yhtymän tai kuolinpesän osakkaan katsotaan asuvan maatilalla tai yrityksen läheisyydessä, ja siitä, millä tavalla poissaolo asuinpaikalta ei estä 1 momentissa säädetyn asumisvaatimuksen täytymistä.

9 §

Poikkeukset luvan myöntämisen edellytyksistä

Maaseutupiiri voi 6 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon ja 7 §:n työtä sekä 8 §:n 1—3 momentissa säädettyjen rehunsaantia koskevien vaatimusten estämättä myöntää luvan maatilalla laillisesti harjoitetun kotieläinyrityksen tuotannon jatkamiseen vakiintuneessa laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua, jos tilan peltoalan vähäisyys tai merkittävä väheneminen taikka näihin rinnastettava syy ei ole esteenä luvan myöntämiselle. Työtä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain silloin, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta tai siihen verrattavasta luovutuksesta.

Erityisistä syistä voi maatilahallitus myöntää luvan jalostus-, koe- tai opetustoimintaan taikka maahantuotujen siitoseläinten kasvattamiseen tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä.

Ehdotus

Asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettusta asumisvaatimuksesta ja siitä, milloin poissaolo sijaintipaikalta katsotaan tilapäiseksi.

9 §

Luvan siirtäminen ja lupien yhdistäminen

Milloin kotieläinyrityksen, jolla on lupa tai oikeus harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa, omistus- tai hallintaoikeus siirtyy uudelle omistajalle tai haltijalle, joka ryhtyy jatkamaan tilalla harjoitettavaa kotieläintuotantoa, voidaan tilalle myönnetty lupa tai olemassa oleva oikeus siirtää uudelle omistajalle tai haltijalle.

Milloin kotieläinyrityksen harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu lupa tai oikeus harjoittaa kotieläintuotantoa, on ostanut sellaisen maatilalla taikka sellaisen maatilalla kotieläinrakennuksen ja pääosan tilan pelloista, jolle on myönnetty tämän lain mukainen lupa tai jolla muutoin on oikeus harjoittaa kotieläintuotantoa, voidaan kysymyksessä oleville maataloille myönnetty kotieläintuotannon harjoittamista koskevat luvat ja olemassa olevat oikeudet yhdistää myöntämällä uusi lupa. Vastaavasti voidaan aviopuolisille kotieläintuotannon harjoittamiseen myönnetty luvat ja heillä olevat oikeudet yhdistää yhdeksi luvaksi. Milloin on kysymys muista kuin aviopuolisista, edellytyksenä yhdistämiselle on, että kotieläintuotanto muodostaa sellaisen kokonaisuuden, jota voidaan hoitaa samasta talouskeskuksesta.

Edellytyksenä 1 ja 2 momentin mukaiseen luvan ja oikeuden siirtämiseen tai niiden yhdistämiseen myöntämällä uusi lupa on, että tässä laissa luvan myöntämiselle säädetty edellytykset muutoin ovat olemassa. Edellytyksenä on myös, että maatilalla ei ole voimassa valtion kanssa tehtyä maataloustuotannon vähentämissopimusta tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle annettua maataloustuotannosta luopumissitoumusta. Lupa ei voi myöskään myöntää tilalle sinä aikana, jolle kohdistuvaa sanotunlaiseen sopimukseen perustuvaa suoritettua palkkiota ei ole maksettu takaisin valtiolle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupa ja oikeus voidaan siirtää tai ne voidaan yhdistää 6 §:n 2 momentissa säädetyn tuotannon enimmäiskokoa koskevien rajoitusten sekä 8 §:n 1—3 momentissa säädettyjen rehunsaantia koskevien vaatimusten estämättä, yhdistäminen kuitenkin enintään vakiintunutta tuotantoa vastaavassa laajuudessa. Lupa ja oikeus voidaan siirtää tai ne voidaan yhdistää myös edellä tarkoitettua tuotannon tasoa pienemmäksi, jos maatilan peltoala on vähäinen tai tilan peltoala on merkittävästi vähentynyt tai jos pienentämiseen on muu näihin rinnastettava erityinen syy.

9 a §

Tuotantorenkkaan muodostaminen

Maaseutuelinkeinopiiri voi myöntää kahden tai useamman kotieläinyrityksen muodostamalle yhteenliittymälle, jonka kotieläintuotanto muodostaa yhden kokonaisuuden (tuotantorengas), luvan harjoittaa tuotantoa kysymyksessä oleville yrityksille myönnettyjen lupien ja niiden olemassa olevien oikeuksien enimmäismäärän puitteissa.

Tarkemmat säännökset tuotantorenkkaalle myönnettävän kotieläinluvan edellytyksistä ja luvan voimassaololle asetettavista ehdoista annetaan asetuksella.

10 §

Lupien myöntämisen väliaikainen rajoitus

Tässä laissa tarkoitetun luvan tuotannon aloittamiseen tai laajentamiseen saa maaseutupiiri myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1994 vain:

1) kotieläinyrityksen harjoittajan kuolin- tai konkurssipesälle;

2) kotieläinyrityksen omistajaksi perinnön tai testamentin kautta tullee henkilöle;

3) kun kotieläinyrityksen ostajana on myyjän aviopuoliso tai henkilö, joka perintökaaren (40/65) 2 luvun mukaan voisi periä myyjän, tai myyjän kasvattilaksi taikka tällaisen henkilön aviopuoliso;

4) kun kysymyksessä on maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/90) 10 §:n 1 momentin mukainen sukupolvenvaihdos; taikka

5) erityisistä syistä toiminnan harjoittajan vaihduttua muissa kuin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

10 §

Lupien myöntämisen väliaikainen rajoitus

Tässä laissa tarkoitetun luvan sikatalouden tai kanatalouden harjoittamiseen saa ennen 1 päivää tammikuuta 1996 myöntää vain 9 ja 9 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupa saadaan 1 momentissa mainituissa tapauksissa myöntää tuotannon jatkamiseen enintään vakiintuneessa laajuudessa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan lupa myöntää:

1) enintään 60 edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä käsittävän tuotannon aloittamiseen tai laajentamiseen;

2) sellaisen tuotannon aloittamiseen tai laajentamiseen, jossa on enintään 15 000 siipikarjaeläintä; taikka

3) kanamunien tuottamiseen teuraskananpoikien haudontaa varten.

13 §

Yhtiön ja osuuskunnan osakkuuksien muutos

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, myönnettävä, jos:

1) *tuotantoa jatketaan pääasiassa osakkaina, yhtiömiehinä tai jäseninä olevien luonnollisten henkilöiden tai heidän perheenjäsentensä työllä; sekä*

2) *ainakin joku 1 kohdassa tarkoitetuista työllään tuotannon harjoittamiseen osallistuvista asuu kotieläinyrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä sekä omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja muiden edellä tarkoitettuihin tavoin työhön osallistuvien ja asuvien henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen yhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmannesta yhtiöosuuksien tai osuuskunnan jäsenten määrästä.*

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, myönnettävä, jos *ainakin yksi osakkaista, yhtiömiehistä tai jäsenistä täyttää 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua asumisvaatimuksen* sekä omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja muiden *mainitulla* tavoin asuvien henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen yhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmannesta yhtiöosuuksien tai osuuskunnan jäsenten määrästä.

16 §

Luvan peruuttaminen

Luvan peruuttaa maaseutupiiri. Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan peruuttaa kuitenkin maatilahallitus.

Luvan peruuttaa *maaseutuelinkeinopiiri*. Edellä 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan peruuttaa kuitenkin *maa- ja metsätalousministeriö*.

17 §

Luvan raukeaminen

Tämän lain nojalla myönnetty lupa raukeaa, jos luvan perusteella ei kolmen vuoden kulu-

17 §

Luvan raukeaminen

Tämän lain nojalla myönnetty lupa raukeaa, jos luvan perusteella ei kolmen vuoden kulu-

Voimassa oleva laki

sa sen myöntämisestä ole ryhdytty luvassa tarkoitettuun tuotantoon. Lupa ei kuitenkaan raukea, jos viivästymistä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.

28 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991 ja se on voimassa vuoden 1994 loppuun.

Ehdotus

sa sen myöntämisestä ole ryhdytty luvassa tarkoitettuun tuotantoon. Lupa ei kuitenkaan raukea, jos viivästymistä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä *tai jos se on johtunut luvan saajasta riippumattomasta syystä.*

28 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991 ja se on voimassa vuoden 1996 loppuun.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*